

Solskyddets betydelse för komfort och trivsel

Dess färg och ljusgenomsläpp

En studie av Magdalena Andersson, Dickson
Daniel Alm, Falkenbergs PersiennFabrik
Bengt Ivarsson, Falkenbergs PersiennFabrik

Målgrupp:Markismontörer som rådgör med sina kunder om färgval, samt kunderna själva.

Solskyddets betydelse för komfort och trivsel

Hur dess färg påverkar miljön, inne och ute.

Inledning: Markisfärgen ska inte bara vara fin att se på, den ska också vara trivsam att leva under. En markis färg reflekteras och sätter sin prägel på atmosfären, såväl utomhus som inomhus.

Detta fördjupningsarbete ingår som en del i diplomeringskursen 2011 för att bli solskyddstekniker, arrangerat av Solskyddsförbundet och Mälardalens Högskola i Västerås. Vi, bestående av en representant från Dickson, producent av markisväv, samt två representanter från Falkenbergs Persiennfabrik, har valt att undersöka ljusets och färgens samspel i syfte att nå högre komfort under markisväven.

Vi vet att färg påverkar människor, men på vilket sätt och hur mycket låter vi denna kunskap påverka våra val av solskydd? Klart är att människor i våra breddgrader använder sig mest av gråa istället för färgade toner, detta enligt statistik om införsel till svensk marknad¹).Därför har det varit intressant att belysa hur färger som silas genom markiser påverkar oss och vår levnadsmiljö.

Innehållsförteckning:

Sid 1:	Framsida
Sid 2:	Inledning och Innehållsförteckning
Sid 3:	Syfte, avgränsning och metodik
Sid 4:	Sammanfattning
Sid 5:	Värmekomfort
Sid 6:	Vad är färg?
Sid 7:	Subtraktiva Läran
Sid 8:	Färgning av ljus
Sid 9:	Trivsam atmosfär
Sid 10:	Färgpsykologi och färgat ljus
Sid 11:	Färgernas betydelse
Sid 12:	Nyans, mättnad och ljusstyrka
Sid 13:	Färg och känslor
Sid 15:	Diskussionsämne
Sid 16:	Sista ordet
Sid 17:	Vad färger förknippas med
Sid 19:	Källhänvisning

Syfte

Vi har valt att undersöka frågan om hur solskyddets färg påverkar komforten, såväl inne som ute under markisduken, i detta fall innebär komfort både ljus, värme, atmosfär och psykiskt välbefinnande. Dessa områden har vi försökt fördjupa oss i med följande frågor;

- 1) Vad är färg?
- 2) Hur påverkas människan rent psykologiskt?
- 3) Hur påverkas atmosfären runt omkring?
- 4) Diskussionsämne: Hur pass medvetna vi är om färgers betydelse? Varför väljer vi nordbor "ofärg" istället för färg? Är det för att vi bryr oss mer om en stilren fasadän trivsel och komfort?

Avgränsning

För att få svar på ovan frågor, har vi först gått in för att förklara hur färg uppstår av ljusenergi, hur färg blir färg först när de når fram till våra näthinnor, samt hur de olika kulörerna bildas enligt den subtraktiva färgläran. Därefter har vi redovisat vilka färger som släpper igenom värme respektive absorberar värme. Vi har försökt svara på frågorna hur färg påverkar oss människor rent psykiskt, samt hur ljusets färg präglar atmosfären i rummet. Och slutligen har vi belyst diskussionsämnet om vilken faktor som är styrande när vi ska välja färg.

Metodik

- 1) Under arbetet så har vi utgått ifrån forskningsmaterial (Dr Fontoynt) som visar på värmekomfort, färgning av ljus, visuellt skydd samt skydd mot uv-strålning, men koncentrerat oss på värmekomfort och färgning.
- 2) I fråga om vad färg är och färgers psykiska påverkan samt präglande av atmosfär har vi utgått från både forskningsmaterial (Lunds Universitet), webbsidor och litteratur.
- 3) Vi har hämtat information via Dicksons redovisning om vilka färger som proportionellt absorberar respektive släpper igenom värme.
- 4) Vi har gjort en enkät-undersökning via internet för att få reda på vilken faktor som avgör valet av färg. Är det hur fasaden ser ut utifrån som prioriteras eller komforten och trivseln inne och under?

Sammanfattning:

Färg har betydelse, i valet av solmarkis

Markisen ska inte bara vara fin att se på, den ska också vara trivsamt att leva under. En markis färg reflekteras och sätter sin prägel på atmosfären, såväl utomhus som inomhus. Detta faktum är grunden till fördjupningsarbetet som behandlar värmekomfort och färgning av ljus.

Arbetet beskriver hur färg uppstår ur ljusenergi, vad färg är, hur det mäts, vad färg har för psykisk betydelse för människor och hur färg påverkar atmosfären i rummet. Det finns två färgläror, den additiva och den subtraktiva. Detta arbete beskriver endast den subtraktiva, en lära som förklarar hur färger bildas genom att de absorberas och « äts upp » av föremål varav det är de resterande kombinationerna som bildar själva kulören och når våra ögon.

Färg är ljus i olika våglängder som kan mätas i nanometer, dessa strålar blir färg först när de når våra näthinnor. Fontoynts forskning visar hur färger påverkar både värmekomfort, visuellt skydd, skydd mot UV-strålning samt psykiskt välbefinnande. Alla fyra kategorier nämns men färg som ger värmekomfort och färgning av ljus är huvudspåret. Arbetet belyser alltså hur olika färger påverkar människan psykiskt och hur infärgning av rum ger för atmosfär. Vissa färger visar på mer produktivitet och andra på bättre koncentrationsmöjligheter.

Diskussionsämne: om markis kunder hellre prioriterar utseende och fasad i stället för trivsel och komfort. Vilka stämningar kan de olika färgerna ge och vilken psykisk påverkan kan de ha. Svart/grå är ju inte den ovanligaste markisfärgen... Är det dags att tänka en gång till ?

Värmekomfort

Vetenskapliga och tekniska konstruktionscentret i Belgien² har i ledning av Dr Marc Fontoynt, studerat hur markisväv beter sig och fungerar i solsken. ”Dessa försök har visat att nyckeln till välbefinnande har nära samband med tygets färg, oavsett vävens struktur, vikt och material.”

* Värmekomfort/ Värme som släpps igenom

* Färgning av ljuset/ Psykiskt välbehag

* Visuellt skydd/ Filtrering av ljuset

* Skydd mot uv-strålning

Varav intressant är de två första; värmekomfort och färgning. En markisväv tar hand om solljuset på tre sätt; Absorption, Transmission och Reflektion. Citat ur nämnda undersökning; ”För olika vävar med samma täthet beror den procentuella fördelningen huvudsakligen på tygets färg. I samtliga fall gäller formeln $T+A+R= 100\%$ av solenergin.”

Ovan väv med solfaktor $FS < 0,1$

Det är samma kvalitet på alla vävar i undersökningen, det är endast färger och randningar av färg som skiljer dem åt. Färgvalet har alltså direkt en inverkan på kriterierna för komfort och välbefinnande. Markisvävarna som varit med i undersökningen kan delas in i tre värmekategorier:

Solfaktor (FS)

$FS < 0,1$ 90% av värme filtreras bort

$0,1 < FS < 0,2$ mellan 80-90% värme filtreras bort

$0,2 < FS < 0,3$ mellan 70-80 % värme filtreras bort

Ref : Ljus & Komfort studie markisvävar från Dickson . www.dickson-constant.com

Vad är färg?

Färg är ljusstrålar med olika våglängder, varav det synliga ljuset inte är mer än 44 % av solenergin. 3% är UV-strålning och 53 % är infraröd strålning som ger värme. Denna studie koncentreras till det synliga ljuset och färgerna.

Det finns två färgläror, den additiva och den subtraktiva, 3)här beskrivs endast den subtraktiva; En färglära som förklarar hur färger bildas genom att de absorberas och "äts upp" av föremålen. Det är alltså de resterande, eller överblivna färgerna som bildar själva kulören.

Färger är egentligen ett fenomen som vi upplever och som kommer sig av att ögats receptorer stimuleras av ljusets våglängder. Dessa våglängder mäts i nanometer från ungefär 400 till 750 nm. Storleken nan är detsamma som 10^{-9} meter. Blått ljus har kort våglängd och rött har längre våglängd.

Färger	Våglängd i nm
--------	---------------

	Violett	400-450
	Blått	450-500
	Grönt	500-570
	Gult	570-590
	Orange	590-610
	Rött	610-750

Ref : www.jonaswebresurs.se

Färger består av ljusets våglängder, med enheten nanometer

Subtraktiva läran

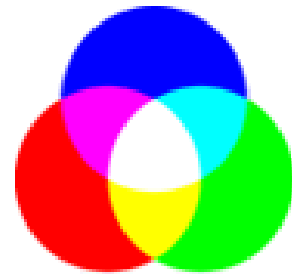
En viss våglängd ger upphov till viss färg, men om alla våglängder träffar ögat samtidigt upplevs istället ett vitt ljus, ju färre våglängder som träffar ögat desto mörkare tycks det vara. Svart är helt enkelt frånvaro av ljus.

Ljus reflekteras och absorberas av saker i omgivningen. I enlighet med den subtraktiva läran kan man alltså utifrån vilken färg ett material suger upp räkna sig fram till vilket ljus och vilken färg ögat kommer att uppfatta. Följande illustrationer är hämtade från hemsidan Jonas webresurs4).

Primära färger: Cyan, magenta och gul. Om dessa skulle blandas uppstår inget annat än; vitt

Vitt är sammantaget alla primära färger

Matematiken ser ut så här: Om Vitt = Rött + Grönt + Blått och vi tar bort Rött, så blir formeln: $(\text{Rött} + \text{Grönt} + \text{Blått}) - \text{Rött} \rightarrow \text{Grönt} + \text{Blått} \Rightarrow$ Cyan

Blått absorberas-det blir gult

För att förtydliga och göra det mer åskådligt ska vi utgå ifrån vilken färg som reflekteras och försöka dräka ut vilken färg som har absorberats. Tänk dig att skjortan är gul, då blir formeln: Gul: Rött + Grönt \Rightarrow Blått

Det är alltså blått som absorberas. Bilden här till höger visar detta.

Om något är gult så ser man att denna färg bildats av rött och grönt, som syns i de mindre fälten, och blått absorberas eftersom den ligger på den motsatta sidan.

I mitten är allt ljus borttaget och där är svart. Kring det svarta finns grönt, rött och blått. Utanför dem finns de färger som brukar kallas primärfärgerna inom den subtraktiva färgblandningen: cyan, gult och magenta. Bilden visar hur denna typ av färgblandning går till. Blandar man t.ex cyan och magenta så får man blått, eftersom pigmentet suger åt sig ljus.

Färgning av ljus

Olika färger suger åt sig olika mycket ljus. Vilket får konsekvenser när ljusstrålarna ska filtreras genom solskyddet.

För att ta reda på vilka färger som suger upp mest och minst har en studie av Dickson använts som underlag⁵), notera att dessa färgpreferenser är från Dicksons screenvävar, ändock intressant att få proportionerliga värden att jämföra, eftersom kvaliteten är genomgående densamma.

Färgpreferenser	Värmegenomsläpp	Värmeabsorption
Röd X927	27%	41%
Blå X238	20%	42 %
Beige M711	21%	30%
Mörkgrön X567	8 %	82%
Brun X393	7%	85 %
Grå X392	6 %	87%
Svart X391	6%	89 %

Ref: Sunworkerbroschyr. Teknisk Textil till Solskydd. Ljus och värmeprestanda enligt normen ISO 9050

Enligt ovan kan vi se att röd färg släpper igenom 27 % men även blått som är en kall färg släpper igenom strax därunder, medan en grön färg som kategoriseras som neutral inte släpper igenom mer än 8 % värme. Den gröna färgen har däremot en mycket hög absorption på 82 %. Alltså har färgen i sig ingen betydelse, det beror mer på om färgerna är ljusa eller mörka. Som sagt, ju mörkare färg, desto mer ljus absorberas in i väven, desto svalare blir det.

Vad har varma och kalla färger för betydelse?

Man brukar säga att kalla färger är blågröna, medan varma färger är rödororange. Med "varm" och "kall" avser man färgernas upplevdatemperatur. Vi upplever de kalla färgerna rent fysiskt som kallare och på motsvarande sätt med de varma, även om de inte är det. Enligt Jonas Ahlbergs hemsida (Jonas webresurs) är det ingen slump att många vill ha en blå färg i sovrummet, där de skall sova gott och svalt, medan de ofta väljer en röd- eller gulaktig ton i rum där de skall vistas och trivas.

Slutsats enligt ovan granskning av värmegenomsläpp är alltså att; måhända upplevs kalla färger som svalare, men de ger ingen direkt temperatur skillnad.

Trivsamt atmosfär

Med hjälp av markiser kan man skapa trivsamma utomhusmiljöer om man i valet av färg utgår från vilken atmosfär man vill ha där man ska vistas.

Varma och kalla färger kan jämföras med Fontoynts forskning, se nedan resultat där "färgtemperaturen" på ljus som släpps igenom markiser mäts i Kelvin, och anges som atmosfär. Detta är gjort med en färgmätare i simulerad solig miljö på en dagsljussimulator, vilket genererar ljusatmosfärer i tre kategorier: Sval, Tempererad och Varm.

Atmosfär	Kelvin
Sval	7 000 – 40 000
Tempererad	2 500 – 7 000
Varm	1 600 – 2 500

Ref : Ljus & Komfort studie markisvävar från Dickson . www.dickson-constant.com

Markisvävens fibrer färgar solstrålarna och påverkar vår uppfattning av ljuset under markisen genom att "kyla ned" eller "värma upp" ljusets naturliga färgton. Färgtemperaturen i naturligt ljus varierar men ligger enligt standard på 6500 Kelvin.

Om de gröna och beige färgerna dominerar i väven ges en tempererad atmosfär, relativt lugn och neutral. Om de gula, orangea eller röda färgerna dominerar i färgsättningen ges en varm atmosfär och om de blå olika blå färgerna dominerar ges, som väntat, en sval atmosfär.

Färgpsykologi och färgat ljus!

Det vi vet är att människan är i behov utav ljus och vi påverkas alla av ljusets närvaro eller frånvaro. Det styr en mängd olika processer i vår kropp. Kortisol är ett ljusaktiverat stresshormon som gör dig pigg och alert medan hormonet melatonin verkar lugnande och gör dig trött när det mörknar. Dessa styr därmed vår dygnsrytm eller vår så kallade "biologiska klocka".

I länder belägna långt ifrån ekvatorn som exempelvis vi här i Norden drabbas en mängd människor av årstidsbunden nedstämdhet, och därför kan en del känna sig deppiga under den mörka delen utav året.

Även längre perioder med dagar av ihållande regn kan ha denna nedsättande effekt på oss människor. Den behandlig som kan vara behjälplig vid denna typ av depression är så kallad ljusterapi. Vanligaste behandlingen sker i vitt ljus men det förekommer även ljusterapibehandling med färgat ljus som kan ge lindring åt både kropp och själ. Begreppet ljusterapi är inte på något sätt nytt, man kan gå långt tillbaks i tiden för att finna att människan tagit hjälp utav ljus och färg för sitt välbefinnande. Redan till de gamla egyptiska templen och till medeltida kyrkor använde man sig utav färgade glasrutor. Färgat ljus får känslorna i svall på ett eller annat sätt.

Förnimmelsen av färg är egentligen en process som är sammansatt av flera olika komponenter från olika vetenskaper; fysik, kemi, fysiologi och psykologi. För att förklara mänskligt beteende använder psykologisk forskning och studier olika perspektiv. Olika forskare har olika perspektiv som sin utgångspunkt.

Det som i huvudsak skiljer dessa åt är utifrån vilken synvinkel man väljer att betrakta individens beteende. Olika färger symboliserar olika saker inom områden som politik, religion och kultur. Vi signalerar med färger, till exempel på kläder, till omgivningen. Vi påverkas av färgerna omkring oss. Den första reaktionen på en färg är instinktiv, betingad av arv och genetiska program. Denna registrering sker helt omedvetet. Ovanpå detta ligger en massa påbyggda värderingar. De är en blandning av social påverkan som kan innehålla allt från urgammalt kulturgods till dagens TV-reklam.

Det är inte förvånande att färgers betydelse ofta är helt godtyckliga. Vissa associationer är dock mycket universella och delas av de flesta kulturer, till exempel associerar man rött med eld, fara och blod. Men det är inte fullständigt universellt, det verkar som om de emotionella undertonerna härrör mer från ljusstyrka och färgmättnad.

Sinnesstämning är i mycket liten grad kopplad till färger om de presenteras som isolerade fläckar. Ljusstyrka och färgmättnad är troligen mycket starkare kopplade till positiva affekter än färgtoner.

Färgernas betydelse

Det finns inga "bra" och "dåliga" färger. Alla färger har positiva och negativa effekter beroende på sammanhanget, och framkallar en känsla som beror på åskådarens personliga erfarenheter. Några av de effekter som de vanligaste färgerna ofta framkallar i västerlandet visas i tabellen:

Färger och deras vanligaste betydelser i den västerländska kulturen:

Färg	Positiv	Negativ
Vit	Ren, oskuldsfull, fläckfri	Kall, tom, steril
Röd	Stark, modig, passionerad	Farlig, aggressiv, dominant
Gul	Glad, hjärtlig, optimistisk	Feg, irriterande, framfusig
Brun	Varm, jordnära, mogen	Smutsig, ledsen, billig
Grön	Naturlig, lugn, avslappnande	Svartsjuk, oerfaren, girig
Blå	Stark, trovärdig, auktoritär	Kall, deprimerande, dyster

Ingenting av detta är entydigt. Eftersom färgerna har en enorm variationsförmåga är det omöjligt att dra definitiva slutsatser om deras betydelse. Att ha några viktiga begrepp klara för sig i ämnet färglära kan emellertid hjälpa oss att förstå hur den effekt en viss färg har påverkas om färgen ändras eller kombineras med andra färger.

Ref : Ljus & Komfort studie markisvävar från Dickson . www.dickson-constant.com

Nyans, mättnad och ljusstyrka

Nyans fastställer basfärgen, om den visas som grön, röd, blå, orange o.s.v.

Nyansen bestämmer grundfärgen.

En färgs nyans har stor inverkan på hur den uppfattas. En färg i mitten av spektrumets röda avsnitt uppfattas som mer hotfull, eller eventuellt mer passionerad, än en som ligger närmare orange, medan rött med en nyans åt det rosa hållet är en lugnare färg.

Mättnad syftar på mängden grått i en färg och avgör hur "klar" den är.

Mättnad syftar på mängden grått i en färg.

En allmän regel: kvinnor föredrar ofta mindre mättade färger, medan män brukar föredra mer mättade.

Ljusstyrka syftar på en färgs "vithet" eller intensitet. Ljusstyrkan för varje enskild färg sträcker sig från rent vitt till svart.

Ljusstyrka syftar på en färgs vithet eller intensitet.

Ref : Illustrationer av Katherine Nolan , Effektfulla Färger ,Microsoft officefrontpage 2003

Genom att använda samma färg med olika ljusstyrka för färgerna kan du åstadkomma ett harmoniskt färgschema. Generellt sett känns färger med högre ljusstyrka lättare, medan färgerna mot skalans mörkare del uppfattas som mer "allvarliga" färger

Färger brukar delas in i varma och kalla kategorier. Den färg som anses vara varmast är röd och anledningen till detta är att varma föremål oftast får en röd nyans. De färger som anses vara varma (t.ex. orange och rött) har en förmåga att skapa en känsla av en rörelseriktning mot åskådaren. Detta medför att de varma färgerna verkar vara större än de verkligen är och därmed medför de färgerna större uppmärksamhet än övriga färger. Kalla färger (t.ex. blått och lila) har den motsatta effekten och uppmärksammas därmed inte till lika stor del som t.ex. rött.

Färg och Känslor

Att beskriva färger kan göras på hundratals olika sätt och många gånger är bedömningen heltindividuell. Färger kan beskrivas som lätta, tunga, vackra, fula och så vidare.

Samstämmigheten om uppfattningen av färger är långt ifrån entydig. Som tidigare nämnts beskrivs färger också som varma och kalla. Och i viss mån tempererade, inom detta område verkar människor vara mest eniga i sin uppfattning. Värme är främst kopplad till rödhet och gulhet och kyla till blåhet och grönhet, tempererade färger finns i regel i ljusa färger i gråskalan .

Kylan hos en färg tycks öka med vitheten medan de varmaste färgerna är tämligen kulörstarka. Intrycket förstärks respektive försvagas ofta med texturen hos ytan. Rött ylletyg kan till exempel te sig varmare än en blank yta i samma färg.

Men kan vi verkligen vara säkra på att färgerna påverkar oss på ett avgörande sätt?

Rikard Küller är professor vid avdelningen för miljöpsykologi vid Lunds tekniska högskola. Enligt honom finns det en rad myter om färgernas inverkan, och han ger ett exempel genom att berätta om "The Pinkeffect":

För ett tjugotal år sedan fick en grupp forskare i USA för sig att den skära färgen har en lugnande effekt på människan. De lät därför måla ett fängelse för unga internerna i just den färgen. Och mycket riktigt - fångarna blev lugnare.

Forskningsrönen spreds över världen. Fängelser i Australien, Europa och andra världsdelar blev snabbt förvandlade till grisskära drömmar. Några månader senare följde forskarna upp den nya färgsättningen av ungdomsfängelset i USA. Det visade sig att de unga internerna då var lika stressade och aggressiva som tidigare.

- Det var inte färgen i sig som hade påverkat dem, utan snarare det faktum att man snyggt upp och gjort det trevligt på anstalten. Ansiktslyftningen av fängelset hade dock bara haft en positiv inverkan under en kort tid, säger Rikard Küller.

Men färger har ändå en viss inverkan på hur vi mår, påpekar han. Däremot kan man inte dra alltför stora växlar på vilken effekt rött, blått eller grönt har. Färgernas påverkan är individuell.

Även olika kulturer, där religionen, geografiska platsen och politik spelar in, kan ha betydelse på hur en viss färg uppfattas. Skillnaden ser man klart när man jämför vad man i olika delar utav världen associerar till att vara en sorgfärg, i delar av Afrika, i Kina samt delvis i Indien är sorgfärgen vit medan vi i västvärlden associerar svart med sorg. Enligt Goethes färglära står den gula färgen för rörligt tänkande och den orange färgen för livligt tänkande. Rött aktiverar och kan ge upphov till upprört handlande, grönt är den färg som sammankopplas med sentimentalitet och känslösamt drömmande, blått får dig till allvarligt betraktande medan violett inger ett långtansfullt skådande.

Vilka färger blir man då lugn respektive stressad av?

Rikard Küller och hans forskare i Lund gjorde ett experiment. De målade rum i olika färger och lät sedan ett antal personer vistas några timmar i dem. Samtidigt mättes aktiviteten i deras hjärnor med hjälp av EEG.

Det visade sig att en del av personerna, de något mer inåtvända, blev mer stressade än andra av att vistas i rum med starka röda färger. Ett blåmålat rum hade en lugnande effekt på de flesta.

Några år senare gjordes en uppföljning av hur starka färger påverkar produktiviteten. Försökspersonerna fick skriva texter och läsa korrektur. De som vistades i rum med starka färger författade längre texter och läste mera korrektur - samtidigt gjorde de många fel.

- Generellt kan man säga att starka färger, kontraster och mönster irriterar och leder till visuell stress.

Rikard Küller menar därför att starka färger och kontraster inte är att rekommendera i arbetsmiljöer. Den som ska utföra krävande och kreativa uppgifter bör helst vistas i ett rofyllt blått rum. En bra regel är att ju kortare tid man är på en plats, desto starkare färger kan man använda.

Då ljuset är en viktig ingrediens för oss alla på ett eller annat sätt så är det därför viktigt för den som vill förmedla ett budskap att få t ex. en kund att känna sig tillfreds. En allt för starkt upplyst butik påverkar kunden oftast negativt och bidrar till att denne inte stannar under någon längre tid. Då chansen är större att en kund handlar ju längre den befinner sig i butiken är det därför som sagt viktigt att tänka på både ljus och färgsättning till detta kommer ju så klart även en trevlig personal.

Ditt företag kan alltså på ett visst sätt påverka köpbeteendet och den slutliga konsumtionen hos en kund genom att använda ljuset rätt så att kunden kommer i den rätta "köpstämningen".

Slutligen citeras Staffan Tolsén; "Glöm inte att det är ögonen som är vår främsta rådgivare. Seendet utgör 80 procent av människans alla sinnesintryck. Och med tanke på det borde färgpsykologins principer ingå i kommunikationens och marknadsföringens grundkurser."

Diskussionsämne

Efter denna fördjupning kan fastställas att färger på solskydd och dess genomstrålning av ljus har avgörande betydelse ifråga om trivsel och komfort. Men tillbaka till frågan som ställdes inledningsvis; När en kund ska välja färg eller "ofärg" på sin väv, tänker kunden i första hand på hur det kommer att se ut? Eller tänker kunden främst på sin egen trivsel? För att ge svar på denna enkla fråga har en enkel enkät-undersökning via internet gjorts, där följande fråga ställts:

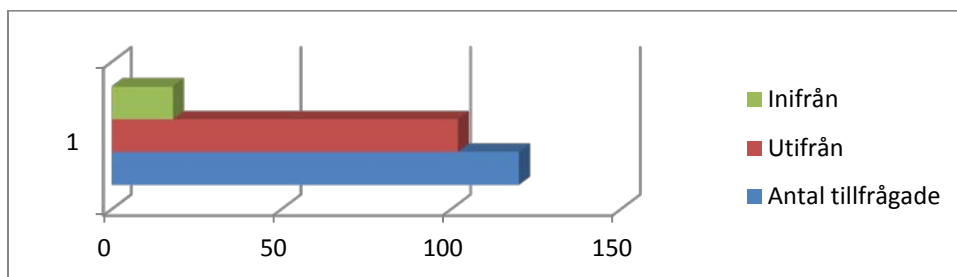
Vad är det som får bestämma färg på väven i första hand? Är det ett perspektiv

- 1) Utifrån? Tänker vi i första hand på hur solskyddet passar ihop med fasaden? Eller...
- 2) Inifrån? Tänker vi i första hand på trivsamhet inne och under markisen?

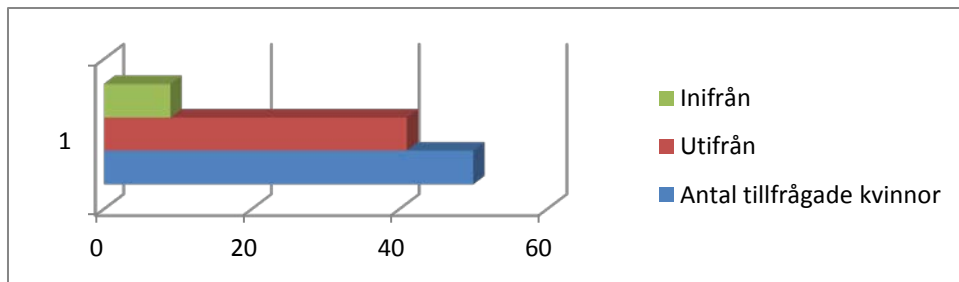
Totalt har 120st Personer (kunder och bekanta) tillfrågats (70 män 50 Kvinnor).

Samtliga tillfrågade svarade på enkäten.

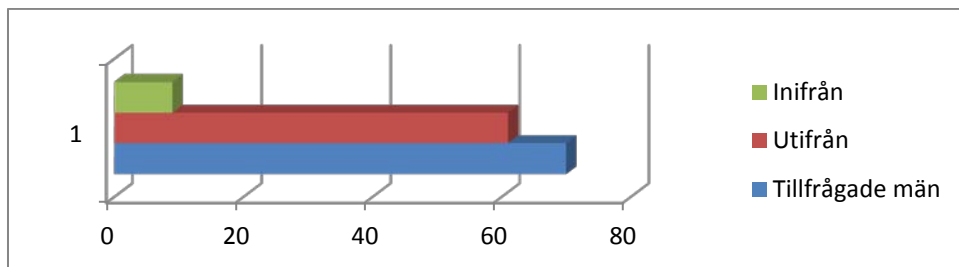
Män och kvinnor

Kvinnor

Män

Ref: Illustrationer av Magdalena Andersson

Som synes är det utifrånperspektivet som dominerar, oavsett om du är man eller kvinna, alltså tänker vi i Norden främst på hur fasaden kommer att se ut, det är mer avgörande än hur man kommer att trivas under markisen eller innanför solskyddet. Om det beror på okunskap om färgernas och ljusets påverkan av trivsel eller om det beror på att fasaden är viktigare än väl måendet är underlag för ytterligare en undersökning.

Sista ordet

Hur påverkas man då av alla färger mentalt? Tänk på en grå och trist höstdag när himlen är regntung, plötsligt spricker den upp och man ser regnbågen i alla dess klara färger. Då känner man sig gladare och lättare till sinnet. Låt bilden nedan tala för sig själv.

Som avslut på arbetet kan konstateras att några direkta färgrekommendationer för att nå bättre välmående inte kan ges, däremot är det bevisligen så att ljus i samklang med färgnyansergör människan nöjdare och lättsammare till sinnes.

Magdalena Andersson

Daniel Alm

Bengt Ivarsson

Ett Axplock av vad färger kan förknippas

Röd

Följande associationer är förknippade med den röda färgen:

Energi, Tapperhet, Stimulans, Styrka, Spänning, Kärlek, Aggressivitet, Vägran

Röd är en slående och kraftfull färg. Detta eftersom att den har fördelen av att se ut att vara närmre än vad den egentligen är, vilket gör att människan först och främst uppmärksammar denna färg framför andra färger. Färgens effekt påverkar människan också fysiskt, då den kan bidra till ökad puls och stimulation, vilket ger individen intrycket att tiden går fortare än vad den egentligen gör. Rött relaterar även till jaktinstinkter eftersom blod är rött och det är just blod som förknippas med jakt. Rött blandat med gult ökar värmen, men också uppmärksamheten. Blandat med blått blir den kall och provocerande.

Blå

Följande associationer är förknippade med den blåa färgen:

Intelligens, Kommunikation, Tillit, Logik, Lugn, Kyla, Likgiltighet, Ovänlighet

Blå är tankarnas färg, då den påverkar människan mentalt. Skarp blå stimulerar klara tankar, medan en ljusare, mjukare nyans av blå har en lugnande effekt som kan bidra till ökad koncentration. Färgen ger också ett intryck av ärlighet och tydlig kommunikation. Blå objekt ser ut att vara längre bort än röda, eftersom blå färg inte är lika kraftfull som röd. Enligt undersökningar är blå världens favoritfärg, även om den kan uppfattas som kall, okänslig och ovänlig vid diverse olika situationer.

Gul

Följande associationer är förknippade med den gula färgen:

Optimism, Självsäker, Känsломässig styrka, Vänlighet, Kreativitet, Rädsla

Depression, Ångest, Själv mord

Den gula färgen är mycket stimulerande för ögat. Stimulansen i fråga är dessutom känsломässig, vilket gör att gul har störst inverkan av alla färger på människans psyke. En viss nyans av gul kan påverka individens självkänsla positivt, genom att ge individen självförtroende och optimism. Om det istället förekommer för mycket gul eller i en specifik nyans i förhållande till andra nyanser, kan detta bidra till känslor av rädsla eller ångest

Grön

Följande associationer är förknippade med den gröna färgen:

Harmoni, Balans, Uppfriskande, Universell kärlek, Vila, Miljömedvetenhet

Fred, Tristhet, Stillsamt

Grönt fångar ögat på ett sätt som inte kräver någon anpassning, vilket gör att den gröna färgen blir behaglig att titta på. Färgen befinner sig centralt i ett spektrum, vilket gör att den utstrålar balans. Grönt kan i vissa sammanhang upplevas som lite väl lugn och behärskad, vilket gör att den inte passar in i alla miljöer, men har använts på sjukhus och i barnrum i generationer. Ju ljusare kulören blir, desto kallare och mer steril blir den. Blandad med gult blir den vänlig och nära. Blandad med blått blir den kall och frisk. Eftersom det sägs att grönt stimulerar till meditation och lugn, blev det även bibliotekens kulör.

Lila

Följande associationer är förknippade med den lila färgen:

Spirituell medvetenhet, Innehåll, Visioner, Lyx, Sanning, Kvalitet, Undertryckande, Förfallen

Lila har den kortaste våglängden av samtliga färger, och är också den sista synbara våglängden före ultra-violett. Därför kan färgen även kopplas till tid och rum samt rymden. Lila uppmuntrar även till djup meditation. Den har också associationer till kungligheter. Överdriven användning av violett kan ge för mycket själviakttagelse, och fel nyans av färgen tala för något billigt eller avskryvt.

Orange

Följande associationer är förknippade med den orangea färgen:

Fysisk bekvämlighet, Mat, Värme, Säkerhet, Sensualitet, Kul, Frustration, Omogenhet

Berövande

Eftersom orange är en kombination av röd och gul, ger den både stimulans och reaktion på samma gång, då den är en blandning av den fysiska och känslomässiga färgen. Orange fokuserar människans tankar på problem av fysisk bekvämlighet, såsom värme, mat, skydd, men framförallt sensitivitet. Däremot kan den också förknippas med negativa egenskaper som berövande, särskilt när den används i varm nyans tillsammans med svart. För mycket orange kan ge ett intryck av saknat intellektuellt värde.

Rosa

Följande associationer är förknippade med den rosa färgen:

Värme, Femininitet, Kärlek, Sexualitet, Hämning, Känslomässig klaustrofobi, fysisk svaghet

Rosa är en ljusare ton av röd, vilket betyder att även rosa påverkar människan fysiskt, men mer på ett dämpande än stimulerande sätt. Rosa symboliserar ofta feminism på grund av sin dämpande inverkan av människans fysiska tillstånd. Detta medför även att för mycket rosa kan utstråla fysisk svaghet.

Grå

Följande associationer är förknippade med den gråa färgen:

Psykologisk neutralitet, Dåligt självförtroende, Depression, Energibrist, Fuktighet

Grå är den enda färgen som inte ensamt har någon direkt egenskap. En sådan frånvarande färg upplevs ofta som deprimerande. De flesta nyanserna av grått har en tendens att dämpa färgerna runtomkring. En tyngre användning av grå påvisar dåligt självförtroende eller också rädsla för utsatthet.

Svart

Följande associationer är förknippade med den svarta färgen:

Sofistikerad, Glamour, Säkerhet, Känslomässig säkerhet, Innehåll, Kyla, Tyngd

Förtryck, Hot

Svart är egentligen alla färger, totalt absorberade. Den psykologiska innebörden av svart är den övervägande. Den skapar skyddande barriärer, då den absorberar all energi som kommer emot en individ, och färgen framhäver dennes personlighet.

Svart är huvudsakligen en avsaknad av ljus, eftersom inga våglängder är reflekterade. Detta gör att färgen kan upplevas skrämmande för dem som är mörkrädda. Svart uttrycker även absolut klarhet, utan någon som helst brytning. Den uppfattas även som sofistikerad med en oneklig elegans. I svart ser människan ofta en rak uppfattning och ett allvar.

Vit

Följande associationer är förknippade med den vita färgen:

Hygien, Renlighet, Enkelhet, Sofistikerat, Kyla, Barriärer, Ovänlighet

Precis som svart är en fullständig absorption, är vit en fullkomlig reflektion. Vit reflekterar nämligen den fulla kraften från spektrumet till våra ögon. Den skapar också barriärer, men inte likadana som svart. Vit uttrycker att ytan inte vill bli vidrörd, då den klart och tydligt utstrålar renlighet, hygien och sterilitet. Men steriliteten kan också ha en negativ klang.

I övrigt ger vit ett varmare intryck av ett utrymme. Däremot går denna färg inte alltid ihop med varma färger, då dessa kan upplevas väldigt skrikiga.

Källor :

- 1) Dicksons försäljningsstatistik 2010
- 2) Ljus och komfortstudie av Vetenskapliga och tekniska konstruktionscentret i Belgien, under ledning av Dr Marc Fontoynt.
- 3) [www.pourpre.com-lamumière](http://www.pourpre.com-lamumiere)
- 4) www.jonaswebresurs.se Ansvarig Jonas Ahlberg, kursledare.
- 5) Sunworker broschyr. Teknisk Textil till Solskydd. Ljus och värmeprestanda enligt normen ISO9050
- 6) Katherine Nolan , Effektfulla Färger ,Microsoft officefrontpage 2003
- 7)Eva Björkander & Ken Larsson . Färg &Form , Årgång 4 , nr 3 2007
- 8) Thomas Lerner & Jan Kantor . Starka färger dåligt på jobbet, DN.se Insidan 2011
- 9) Aleksandra Moore . Design på jobbet gör dig mer kreativ, Intervju i NA naturvetarn 2009
- 10) Färg och ljus – ur ett upplevelseperspektiv; Forskning utförd av Anna Blomberg m fl. Lunds Universitet. (Kandidatuppsats våren 2005, Magisterprogrammet för Service Management)
- 11)Färgterapi (helande); PARANORMAL.SE(<http://paranormal.se/topic/fargterapi.html>)
- 12)Färgsymbolik; Svenska Wikipedia(<http://sv.wikipedia.org/wiki/F%C3%A4rgsymbolik>)
- 13) Ola Blomqvist; Medical Link(<http://www.medicalink.se/news/showNews.cfm?newsID=1680>)
- 14) Elin Bohman;Hemmakanalen.se(http://www.hemmakanalen.se/1.1927278/2010/11/30/sa_paverkar_fargerna_dig)
- 15)Staffan Tolsén; Konstnär och kreprenör(<http://www.kreaprenor.se/main.asp?g=1&r=54>)